

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K zastoupení podnikatele při provozu obchodního závodu dle § 430 odst. 1 o. z.

Založil-li odvolací soud, aniž se jakkoli blíže zabýval otázkou rozsahu pověření, poměru pověřené osoby k podnikateli a k provozu jeho závodu, své rozhodnutí na tom, že je obecně obvyklé, aby jakákoli třetí osoba, kterou podnikatel při provozu závodu pověří převzetím předmětu nájmu, uzavírala za tohoto podnikatele nájemní smlouvy, nelze tomuto jeho závěru přisvědčit.

Cílem tohoto článku je seznámit čtenáře s usnesením Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) sp. zn. 32 Cdo 2305/2020, ze dne 24. 11. 2020, v němž se Nejvyšší soud zabýval problematikou zastoupení podnikatele při provozu obchodního závodu dle § 430 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“).

Skutkový stav

Žalobkyně z pozice pronajímatelky uzavřela s žalovaným P. V. jako nájemcem smlouvu o pronájmu zdvihacího zařízení (plošiny). Předmětnou smlouvu za žalovaného podepsal, zdvihací plošinu převzal a s detaily její obsluhy byl seznámen J. R., jehož telefonní číslo uvedl žalovaný v e-mailové komunikaci s žalobkyní a kterého pověřil převzetím plošiny.

Žaloba a rozhodnutí odvolacího soudu

Podanou žalobou se žalobkyně domáhala zaplacení žalované částky představující náklady, které byla nucena vynaložit na opravu zdvihacího zařízení, jež žalovanému pronajala, a náhradu ušlého zisku z pronájmu tohoto zařízení za dobu jeho opravy.

Odvolací soud se ve svém usnesení ze dne 22. 1. 2020, č. j. 21 C 253/2019-71, ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně i s jeho právními závěry, když, mimo jiné, uzavřel, že **„byl-li J. R. pověřen převzetím plošiny, zastupoval tak podle § 430 odst. 1 o. z. žalovaného i ve všech jednáních, k nimž při této činnosti obvykle dochází.“** I přesto, že některé takové části smlouvy bývají mnohdy dohodnuty předem, bylo dle odvolacího soudu zcela nezbytné (a běžné) aby si mezi sebou strany nájemní smlouvy v případě převzetí tohoto typu věcí odsouhlasili nejen podmínky obsluhy, ale i další smluvní podmínky, jejichž součástí mohou být i ujednání o odpovědnosti, smluvních pokutách, prorogaci atd. Odvolací soud následně uvedl, že *„samotná telefonická či e-mailová shoda na ceně a době nájmu, místě převzetí předmětu nájmu apod. obvykle nepředstavuje celý obsah smlouvy“*, a tudíž zastal názor že, předpokládal-li žalovaný, že převzetí plošiny uskuteční J. R., a to v jeho nepřítomnosti, musel být srozuměn s tím, že v souvislosti s převzetím budou rovněž uskutečněna další právní jednání, včetně uzavření předmětné nájemní smlouvy. Vzhledem k tomu, že žalovaný, aniž by cokoli namítal, předmět nájmu užíval a následně vrátil žalobkyni, považoval odvolací soud jeho tvrzení o tom, že k uzavření nájemní smlouvy došlo prostřednictvím předchozí emailové komunikace a J. R. byl pouze pověřen k převzetí předmětu nájmu, za zcela účelové.

Řízení před Nejvyšším soudem

Maje za to, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá v nesprávném právním posouzení věci, podal

žalovaný proti usnesení odvolacího soudu dovolání. Dovolatel pochybení odvolacího soudu spatřoval zejména v nesprávném vyřešení otázky hmotného a procesního práva, ve kterém se jednoznačně **odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu.**

S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2007, sp. zn. 32 Cdo 1878/2007, dovolatel namítal chybnou aplikaci § 430 odst. 1 o. z., kdy odvolací soud dospěl k nesprávnému závěru, když stanovil, že *„uvedením telefonního čísla, na němž lze kontaktovat osobu pověřenou převzetím předmětu nájmu, dovolatel označil osobu pověřenou činností, při níž při provozu závodu dovolatele obvykle dochází k uzavírání nájemních smluv“*. Odvolací soud dle dovolatele rovněž nesprávně posoudil kritérium obvyklosti, jelikož převzetí předmětu nájmu a uzavření nájemní smlouvy včetně rozsáhlých podmínek jsou vzhledem ke své závažnosti naprosto odlišná jednání.

Nejvyšší soud shledal dovolání přípustným, neboť se dle něj při řešení otázky aplikace § 430 odst. 1 o. z. odvolací soud skutečně odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu.

Dosavadní rozhodovací praxe Nejvyššího soudu

Jak Nejvyšší soud vysvětlil v rozsudku ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017, uveřejněném pod číslem 37/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, **v § 430 o. z. převzal zákonodárce právní úpravu dříve obsaženou v § 15 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obch. zák.“), přičemž při výkladu a aplikaci § 430 o. z. je dosavadní judikatura vztahující se k § 15 obch. zák. i nadále použitelná.**

Ve svém usnesení ze dne 28. 4. 2016, sp. zn. 23 Cdo 3091/2015, pojednává Nejvyšší soud, ve vztahu k § 15 obch. zák., **o nutnosti současného splnění dvou základních podmínek k tomu, aby určitá osoba byla oprávněna za podnikatele jednat přímo ze zákona bez zvláštní plné moci. Musí jít jednak o osobu pověřenou určitou činností (přičemž zákon výslovně nestanoví obsah ani formu takového pověření) a jednak taková činnost, kterou byla tato osoba pověřena, musí být činností přímo související s provozem podniku. Podle názoru Nejvyššího soudu je tak „jednatelské oprávnění pověřené osoby vyplývající z uvedeného ustanovení založeno především na obvyklosti právních úkonů, k nimž při činnosti, k níž byla pověřena, dochází, a jejich obvyklost je třeba posuzovat objektivně, nezávisle na jejich případném vymezení ve vnitropodnikových normách.“**

K samotnému kritériu obvyklosti se Nejvyšší soud vyjádřil v mnoha svých dalších rozhodnutích, ze kterých vyplývá **nutnost vždy nejprve zkoumat, zda je obecně obvyklé, že právní jednání, na něž má zákonné zastoupení podnikatele dopadat, činí právě osoba pověřená určitou činností** (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2003, sp. zn. 32 Odo 631/2002, či ze dne 11. 10. 2000, sp. zn. 29 Cdo 939/2000).

V rozsudku ze dne 18. 4. 2006, sp. zn. 32 Odo 317/2005, Nejvyšší soud judikoval, že z § 15 obch. zák. plynoucí zmocnění **„se týká všech osob, které byly při provozování podniku pověřeny určitou činností. Není zde žádné omezení týkající se poměru těchto osob k podnikateli (pracovní, členský, společenský poměr), není tu ani omezení týkající se formy pověření (nemusí mít písemnou formu) nebo jeho obsahu.“** Ve vztahu k činnosti účetní Nejvyšší soud v odkazovaném rozhodnutí dále konstatoval, že **„kritérium obvyklosti nelze vykládat bez dalšího tak, že účetní je ze zákona oprávněna za podnikatele činit jakékoli úkony související s finančními otázkami“ a následně, že „kritérium obvyklosti je pak třeba zkoumat vždy s přihlédnutím ke zjištění, jakou činností byla účetní pověřena.“**

Ve rozsudku ze dne 25. 7. 2007, sp. zn. 32 Cdo 1878/2007, pak dále Nejvyšší soud uzavírá, že **„z pracovního zařazení řidiče není možno dovodit, že by jeho obvyklou činností ve smyslu §**

15 obch. zák., bylo uzavírat obchodní smlouvy,“ přičemž ani skutečnost, že v minulosti byly obchodní smlouvy řidičem za vědomí jeho zaměstnavatele opakovaně uzavírány, nemůže automaticky znamenat, že byl k takové činnosti zaměstnavatelem pověřen.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu

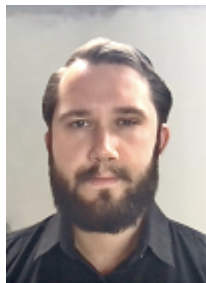
Nejvyšší soud neshledal ve skutkových okolnostech věci žádný důvod nevztáhnout závěry vyslovené ve shora citovaných rozhodnutí i na aktuálně projednávané poměry.

Dle názoru Nejvyššího soudu nelze jednoduše uzavřít, že je obecně obvyklé, aby třetí osoba, kterou podnikatel závodu pověřil převzetím předmětu nájmu, za tohoto podnikatele rovněž uzavírala nájemní smlouvu, **aniž by nejdříve byla zkoumána otázka rozsahu tohoto pověření a poměru třetí osoby k dovozateli a k provozu jeho závodu.** Nejvyšší soud dále uvádí, že **uzavření smlouvy a převzetí předmětu plnění na základě již uzavřené smlouvy jsou zcela odlišná jednání s odlišnými právními následky a je tudíž na místě k nim takto přistupovat.** I kdyby bylo běžnou praxí, že k uzavírání nájemních smluv, jejichž předmětem jsou stroje, docházelo až při jejich převzetí, nemůže v sobě samotné pověření k převzetí předmětu nájmu dle názoru Nejvyššího soudu zahrnovat rovněž i oprávnění takovou nájemní smlouvu uzavřít. **Skutečnost, že byla třetí osoba seznámena s detaily obsluhy předmětu nájmu, sama o sobě není dostačující k učinění závěru, že taková osoba byla rovněž oprávněna nájemní smlouvu uzavřít.**

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší soud uznal dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) dovolatele za důvodný a rozhodnutí odvolacího soudu zrušil. Jelikož se tytéž důvody, které vedly ke zrušení rozhodnutí odvolacího soudu, týkaly i rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i je, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Závěr

Nejvyšší soud ve svém usnesení s odkazem na svá dřívější rozhodnutí opětovně připomíná, že **judikatura vytvořená soudy za časů účinnosti obchodního zákoníku vztahující se k § 15 obch. zák. je i nadále relevantní, a tudíž aplikovatelná.** V případech zastoupení podnikatele při provozu obchodního závodu dle § 430 odst. 1 o. z. je tak nezbytné vycházet z dosavadní rozhodovací praxe odvolacího soudu, podle které **nelze považovat za obecně obvyklé, aby jakákoli třetí osoba, kterou podnikatel při provozu závodu pověřil převzetím předmětu nájmu, byla rovněž oprávněna uzavřít za podnikatele nájemní smlouvu, aniž by byl nejprve zhodnocen samotný obsah a rozsah takto uděleného pověření.**

Tomáš Zahrada

Weinhold Legal

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)